

Etuuspalvelut
Lakiyksikkö
Toimeentuloturvaetuusien osaamiskeskus

16.4.2021

Kela 46/010/2021

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 16.4.2021 / Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 43/2021 vp)

Kansaneläkelaitoksen asiantuntijalausunto

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Kansaneläkelaitokselta (Kela) lausuntoa edellä mainitusta hallituksen esityksestä.

Kommentit lakiehdotuksiin

Työttömyysturvan toimeenpanon näkökulmasta esityksen keskeisin ehdotus koskee työttömyysturvatehtävien entistä laajempaa siirtoa työ- ja elinkeinotoimistoilta kokeilualueiden kunnille. Kyseinen ehdotus perustuu eduskunnan lausumaan. Muutoksen tarkoituksena on yksinkertaistaa työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen liittyvää prosessia ja vähentää tarpeetonta edestakaista ilmoittelua kokeilualueen kunnan ja työ- ja elinkeinotoimiston välillä. Kela toteaa, että sujuva lausuntoprosessi on edellytys sille, että toimeentuloa turvaavat työttömyysetuudet voidaan maksaa viivytyksettä. Lausunnoilla on osan Kelan asiakkaiden osalta vaikutusta myös viimesijaisen perustoimeentulotuen käsittelyyn. Kela uskoo, että ehdotetuilla muutoksilla on mahdollista ehkäistä lausuntojen antamiseen liittyviä tarpeettomia viivästyksiä. Siten ehdotetut muutokset ovat kannatettavia.

Työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP) annettuun lakiin ehdotetaan muutosta, jonka myötä TYPPI-rekisterin käyttöoikeus olisi mahdollista myöntää kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle ja myös muulle kuin virkasuhteessa olevalle henkilölle. Kela kannattaa myös näitä muutoksia. Niin ikään perusteltuna voidaan pitää kuntakokeilulain 1 §:ään ehdotettua mainintaa kunnan roolista monialaisen yhteispalvelun toimeenpanossa.

Viranomaisyhteistyö ja tietojenvaihto

Kuntakokeilussa kuntien on tarkoitus kehittää palvelumalleja, joissa työnhakijan tilanne ja palvelutarve otetaan huomioon yksilöllisesti. Kuntakokeiluun valmistautumisen aikana on esimerkiksi käynyt ilmi, että osa kunnista haluaa palvella TYP-toiminnasta tutulla palvelumallilla myös sellaisia työnhakijoita, jotka eivät vielä kuulu varsinaisen TYP-lainsäädännön piiriin. Lisäksi kunnat saattavat työllisyyspalveluja järjestäessään yleisemminkin tarvita tietoa myös Kelan etuuksista ja palveluista.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetussa laissa ei ole laajennettu Kelan toimivaltaa, joten Kelalla on lakisääteinen rooli vain TYP-lain mukaisessa yhteistyössä. Kelan näkemyksen mukaan lainsäädännössä tulisi tunnistaa kuntien erilaiset palvelumallit ja niiden edellyttämä viranomaisraajat ylittävä yhteistyö. Eri viranomaisten toimivaltuuksista ja yhteistyön edellyttämästä tietojenvaihdosta tulisi säätää laissa. Kela pitää tärkeänä, että lainsäädännön muutostarpeita näiltä osin selvitetään myös kokeilun aikana, jotta kokeilusta kertyvää tietoa voidaan hyödyntää sellaisessa lainsäädännön kehittämistyössä, jolla parannetaan viranomaisten yhteistyön edellytyksiä yhteisten asiakkaiden asioiden hoidossa.

Pasi Pajula

toimeentuloturvaetuuksien osamiskeskuksen päällikkö